

เมื่อภาคเอกชนลุกขึ้นมาปฏิวัติการศึกษา ผลลัพธ์คือ Game Changer

"การศึกษา" เมื่อเอ่ยคำนี้ขึ้นมาเรามองเห็นภาพอะไรกันบ้าง สำหรับผมเองแล้วในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ต้องยอมรับว่าเป็นภาพที่ไม่สวยงามเอาเสียเลยสำหรับการศึกษาของไทย เริ่มจากการได้ร่วมงานกับ UNICEF ที่ทำให้เราได้รับทราบเรื่องราวของบรรดาเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาชั้นพื้นฐาน ไปจนถึงอัตราส่วนของเด็กวัย 3 ขวบ ถึงร้อยละ 25 ที่ไม่ได้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรืออนุบาล ซึ่งถือว่าเป็นเพียงข้อหนึ่งของการเริ่มต้นวางรากฐานกระทบต่อพัฒนาการและความเป็นอยู่ของเด็กเล็กในประเทศไทย

ล่าสุดก็มีรายงานข่าวออกมาอีกถึงผลวิเคราะห์ที่ทาง UNESCO ร่วมกับ OECD ที่บ่งชี้ระบบการศึกษาไทยยังพัฒนาไม่ถึงขีด

สร้างคนมีความสามารถและมีทักษะของคนยุคศตวรรษที่ 21 โดยระบุเป็นประเด็นๆ เช่นว่า การพัฒนาการบริหารบุคลากรยุคยังขาดประสิทธิภาพ มีหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ทางการศึกษา การบรรจุครูเข้ายังมีปัญหา การเตรียมความพร้อมครูก่อนเข้าสู่วิชาชีพ และการพัฒนาศักยภาพครูยังไม่ต่อเนื่อง เเท่านี้ยังไม่พอ ยังมีปัญหาภายในที่เราเองที่สร้างความสับสนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอันเนื่องมาจากอำนาจหน้าที่และนโยบายของหน่วยงานหลากหลายที่ต่างฝ่ายต่างมีนโยบายของตัวเอง

เอาแบบง่ายๆ ครับ ถ้าท่านผู้อ่านอยากทราบว่าภาพรวมของระบบการศึกษาไทยเราอยู่ในสถานการณ์อย่างไร ลองเข้าไปดูเกิลดูเล่นๆ ก็ได้ครับ ผมพนันเลยครับว่าในหน้าแรกของผลลัพธ์ไม่มีสักอันที่จะพูดถึงการศึกษาไทยในแง่บวก ลองคิดดูเองแล้วกันครับ ยิ่งถ้าลองหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญระหว่าง "การเตรียมความพร้อม" ก่อนที่จะเข้าสู่ "ตลาดแรงงาน" แล้วละก็ เช่นเดียวกันครับ แต่จะเจอพาดหัวที่น่ากลัวยิ่งขึ้นอย่างเช่น "หวั่นอุดมศึกษาไทยล้ำหลังสุดในกลุ่มอาเซียน" หรือ "อุดมศึกษาไทยล้มเหลวด้วยคุณภาพ" อะไรเช่นนี้

ในขณะที่เราเองยังล้มลุกคลุกคลานและหาทางไปไม่ถูก บังเอิญผมได้มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนฝูงกันที่ลูกหลานกำลังจะเริ่มต้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และได้มีใครคนหนึ่งพูดถึง "โปรเจกต์" เกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในสหรัฐฯขึ้นมา ซึ่งผมคิดว่าน่าสนใจมากและอยากหยิบมาเล่าให้ท่านผู้อ่านทราบกัน แม้จะไม่ใช่ออกของปัญหาที่เราเผชิญอยู่ แต่ผมคิดว่ามีประเด็น

ที่ผมเรียกกันว่า "โปรเจกต์" ก็เพราะ

เจ้าสิ่งนี้เป็นสิ่งใหม่ในระบบการศึกษาที่เพิ่งถูกริเริ่มและทดลองได้ไม่กี่ปีมานี้เอง และกำลังได้รับการจับตามองจากสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษาในกลุ่ม Ivy League และคนในแวดวงการศึกษาของสหรัฐฯอย่างไม่คลาดสายตา

Minerva คือชื่อของโปรเจกต์นี้ ท่านผู้อ่านจะลองค้นในกูเกิลดูก็ได้ครับ แต่ผมสรุปย่อให้ฟังเลยว่า Minerva เป็นสิ่งที่หลายคนเรียกว่า "Future of higher education" หรือไม่ก็เรียกว่า "Future of college" โดยเป็นไอเดียของอดีตซีอีโอจากซิลิคอนวัลเลย์ที่มีหัวคิดก้าวหน้าและรู้สึกไม่เห็นด้วยกับระบบการศึกษาในสหรัฐฯปัจจุบัน โดยเขาเรียกตัวเองว่าเป็น "หนึ่งในนักเรียนที่มาจากอดีตกาลของระบบอุดมศึกษา"

ถ้าท่านผู้อ่านมีความสนใจในเรื่องของการศึกษาและโลกออนไลน์ ท่านอาจเคยได้ยินคำว่า Massive Open Online Courses ซึ่งเป็นการพยายามย้ายการศึกษามาไว้บนโลกออนไลน์ เหมือนอย่าง Khan Academy พยายามทำอยู่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่สิ่งที่ Minerva ทำจะ "ปฏิวัติ" การศึกษาด้วยการสถาปนาตัวเองเป็น "การเปลี่ยนแปลง" ที่จะมาท้าทายสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐฯ ที่ได้รับการยกย่องและยอมรับจากทั่วโลกอย่าง Yale หรือ Harvard หรือ Cornell

ไอเดียของผู้ก่อตั้ง Minerva บอกว่าระบบอุดมศึกษาในปัจจุบัน "เสียเวลามากกับการแจกจ่ายความรู้ที่หาเอาเองได้" (ในยุคออนไลน์มีคำตอบทุกอย่าง) และ "เสียทรัพยากรทางการเงินไปมากกับสถาบันและองค์ประกอบต่างๆ ที่ไม่ได้มีส่วนพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างแท้จริง" ซึ่งเขาบอกว่าด้วยเหตุผลทั้งสองอย่างนี้ ส่งผลให้ในประวัติศาสตร์อุดมศึกษาเราจึงได้เห็นค่าเล่าเรียนที่สูงขึ้นเรื่อยๆ สูงจนทำให้นักศึกษาส่วนมากจบออก

มาพร้อมด้วยการหนี้สินสวัสดิการที่กู้มาจ่ายค่าเล่าเรียน รวมถึงโอกาสของคนที่มีศักยภาพสูงแต่ไม่มีโอกาสทางสังคมที่จะได้เรียนในมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายส่วนมากก็ถูกนำไปเป็นค่าตอบแทนบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ เพื่อให้มีความมั่นคงในอาชีพในสัดส่วนที่มากเกินไป

Minerva เป็น "โปรเจกต์สถาบันศึกษา" ที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก Venture Capital รายใหญ่ๆ ที่เคยลงทุนในสตาร์ทอัพของซิลิคอนวัลเลย์มาแล้วหลายบริษัท และมีผู้ร่วมก่อตั้งรวมทั้งผู้บริหารมาจากสถาบันชั้นสูงหลากหลายอย่างเช่น Harvard โดยผู้ที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในโปรเจกต์นี้จะเรียนผ่านการสัมมนาบนแพลตฟอร์มพิเศษของ Minerva ทางหน้าจอ เป็นการสัมมนาที่เน้นการโต้ตอบและแสดงความเห็นภายใต้เวลาและหัวข้อที่กำหนดกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชา โดยไม่เสียเวลากับการเลกเชอร์เรื่องที่หาอ่านเองได้ทั่วไป โดยนักเรียนที่ Minerva รับเข้ามาเรียกได้ว่าไม่ได้มีคุณภาพด้อยกว่าสถาบันไหนเพราะมีกระบวนการสัมภาษณ์และคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายคนให้เห็นด้วยว่า Minerva คือสิ่งที่ระบบการศึกษาต้องการ และยินดีที่จะเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลเบื้องหลังโปรเจกต์นี้

Campus ในคำจำกัดความของ Minerva จะไม่มีห้องโถงหรือหอประชุมใหญ่โต ไม่มีห้องสมุด ไม่มีโรงยิม หรือสระว่ายน้ำ หรือสนามฟุตบอลให้นักเรียนใช้ ไม่มีกิจกรรมรับน้องล้างสมองแต่อย่างใด แต่ Campus ในรูปแบบของ Minerva จะกระจายตัวอยู่ตามเมืองใหญ่ๆ ในหลายๆ ทวีปอย่างเช่นซานฟรานซิสโก เบอร์ลิน บัวโนสไอเรส ฮองกง ลอนดอน และมัมไบ เป็นเพียงอาคารเล็กๆ ที่ประกอบไปด้วยหอพักนักเรียนที่มีห้องสัมมนาผ่านหน้าจอ และสำนักงานของแต่ละ

Campus รวมอยู่ในที่เดียวกัน ไอเดียของ Minerva คือนอกเหนือจากวิชาการแล้วจะ สนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ชีวิตจริง ในสังคมจริง เรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับคน อื่นๆ ในวัฒนธรรมที่ต่างกันออกไป โดยทุก เทอมจะหมุนเวียนนักเรียนแต่ละที่ให้ไปใช้ ชีวิตในที่ใหม่ประเทศใหม่ตลอดเวลา

จากไอเดียดังกล่าวที่ล้มล้างความคิดว่า สถาบันอุดมศึกษาคือสิ่งปลูกสร้างที่คงคุณค่า และองค์กรที่ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลทรง คุณวุฒิเก่าแก่ที่สร้างความภาคภูมิใจทาง ประวัติศาสตร์ ส่งผลให้ค่าเล่าเรียนของ Minerva ต่ำกว่าค่าเล่าเรียนระดับอุดมศึกษา ปกติในสหรัฐถึงกว่า 4 เท่าเลยทีเดียว และ เข้าใจว่าในรุ่นแรกมีนักเรียนที่ได้รับคัดเลือก เข้าเริ่มโครงการนี้แล้ว 33 คนจากทั่วโลก เป็นเยาวชน 33 คนที่จะมาแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น ใช้ชีวิตในบริบทสังคมที่ท้าทายและ แปลกใหม่ในทุกเทอม ซึ่งทั้ง 33 คนถือว่าเป็นเด็กรุ่นใหม่ที่มีความคิดหัวก้าวหน้า พร้อมทั้งจะร่วมปฏิวัติระบบการศึกษาแบบเดิมๆ

สิ่งที่ผมมองเห็นจากกรณี Minerva คือ อะไร ทางออกของความล้มเหลวในระบบการ ศึกษาโดยเฉพาะอุดมศึกษาของไทยก็คงไม่ใช่ แต่สิ่งที่ผมมองเห็นคือแนวความคิดและความ กล้าของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาใน ประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศเหล่านี้มีบุคคล องค์กร ที่มีศักยภาพที่จะกล้ายอมรับประเด็น ปัญหาที่ถูกชี้ให้เห็น และยินดีที่จะพยายาม หาทางออกร่วมกันในการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ความล้มเหลวอันเก่า ไม่ยึดติด กับโครงสร้างอำนาจในแบบเดิมๆ ถือเป็น Disruptive Idea อย่างแท้จริงในขณะที่สังคม ของเขาก็มีเยาวชนที่มีความคิดความอ่าน ก้าวหน้า และพร้อมที่จะก้าวลงเรือลำเดียวกัน เพื่อที่จะพิสูจน์ความเป็นไปได้ในไอเดียใหม่ๆ ของระบบการศึกษาสำหรับอนาคต อนาคต ที่เราทุกคนไม่จำเป็นจะต้องให้ใครมาบอกว่า อะไรคือสิ่งที่คุณจะต้องรู้ แต่เป็นอนาคตที่ทุก คนควรใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ประเมินด้วยตัวเองบนบริบทรอบตัวว่า เรา จะเลือกเรียนรู้อะไร เราได้อะไรจากการเรียน รู้ในสิ่งนั้นๆ และนำไปใช้ประโยชน์จริงได้ อย่างไรมากกว่า